

KORONAVIRUSPANDEMIAN PITKÄAIKAISET VAIKUTUKSET TALOUTEEN MINIMOITAVA - YRITYSTEN KONKURSSIT ESTETTÄVÄ JA TYÖPAIKAT TURVATTAVA

Koronaviruspandemia syöksee parhaillaan maailman ja Suomen taloutta kohti taantumaa. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA arvioi, että Suomen talous supistuu tänä vuonna jopa 5 prosenttia. Kauppakamareiden kyselyyn vastanneista lähes 4000:stä yrityksestä lähes kolmannes kokee, että konkurssin todennäköisyys on kasvanut merkittävästi koronavirusepidemian takia. Yli puolet yrityksistä raportoi, että lomautukset tai irtisanomiset ovat todennäköisiä seuraavan kahden kuukauden aikana. Pitkäaikaiset vaikutukset talouteen riippuvat siitä, kuinka nopeasti viruksen leviäminen saadaan hallintaan ja kuinka merkittäviin elvytystoimenpiteisiin ryhdytään.

Akuutti kriisi vaatii välittömiä toimenpiteitä, joilla yritysten liiketoiminnan jatkuvuus turvataan seuraavien lähikuukausien aikana. Usea elinkelpoinen yritys kärsii väliaikaisesta kassavirran tyrehtymisestä, joka vaarantaa yrityksen liiketoiminnan jatkuvuuden. Äkillinen kysynnän romahtaminen on ajanut erityisesti palvelualan yrityksiä ahdinkoon ja romahduttanut tuotantoa eri yrityksissä. Erityisen voimakkaasti kärsivät pk-yritykset, mutta vaikutukset osuvat kaikenkokoisiin yrityksiin.

Koronaviruksen aiheuttama kysyntäshokki menee lopulta ohi. Vakavat taloudelliset vaikutukset jatkuvat kuitenkin pitkään. Se miten toimitaan nyt, määrittää taloudellisten ja inhimillisten vahinkojen syvyyden, jonka päälle tulevaisuutta ryhdytään rakentamaan, kun akuutti kriisi laantuu.

Elinkelpoiset yritykset ja niiden synnyttämät työpaikat on turvattava. Elinkeinoelämän toiminnot on normalisoitava mahdollisimman nopeasti ja taloudelliset tappiot, jotka vaikuttavat laajasti koko yhteiskuntaan, on minimoitava. Yritysten käyttöpääomia on turvattava välittömällä ja monipuolisilla toimenpiteillä ja joustoilla, jotka kohdistuvat rahoitukseen, verojen ja muiden työnantajamaksujen maksuun sekä työläinsäädäntöön.

TOIMENPITEET:

VERONMAKSUJEN LYKKÄÄMINEN

Hallituksen ehdottama määräaikainen yritysten verontilitysten maksujärjestely on oikeasuuntainen, mutta täysin riittämätön toimenpide, sillä siihen liittyvä koron alentaminen ja maksunlykkäys koskisivat vain erääntyneitä veroja ja myönnettäisiin vain yritysten erillisestä hakemuksesta. Esimerkiksi Ruotsissa toimenpiteet ovat huomattavasti vaikuttavammat, sillä Ruotsi on myöntämässä kaikille asianmukaisesti toimiville yrityksille maksunlykkäyksen työnantajamaksuihin, ennakonpidätyksiin ja arvonlisäveroihin kolmenkuukauden ajalta jopa 12 kuukaudeksi. Maksunlykkäykset voi saada taannehtivasti 1.1.2020 alkaen, mikä käytännössä mahdollistaa väliaikaisen veronpalautuksen.

Kaikkien yritysten voitava siirtää omalla ilmoituksella korottomasti jo määrättyjen ennakoverojen eräpäivää 6 kuukaudella eteenpäin

Suomessa kaikille yrityksille tulisi mahdollistaa omalla ilmoituksella koroton eräpäivän siirtäminen jo määrättyjen yhteisöveron ennakoiden osalta kuudella kuukaudella eteenpäin. Tämä antaisi yrityksille aikaa uudelleen arvioida koronapandemian vaikutuksia verotettavaan tulokseen ja hakea mahdollisesti muutosta ennakoveroihin.

Kaikkien yritysten on voitava siirtää omalla ilmoituksella arvonlisäveron ja työntekijöiden tuloveron ennakonpidätysten tilitysten määräpäiviä 6 kuukaudella eteenpäin.

Yritysten on myös voitava omalla ilmoituksellaan siirtää oma-aloitteisten verojen, kuten arvonlisäveron ja työntekijöiden tuloveron ennakonpidätysten, tilitysten määräpäiviä kuudella kuukaudella eteenpäin.

Veronmaksun lykkäämiseen liittyvät toimenpiteet on kohdistettava yleisesti kaikille yrityksille niiden oman ilmoituksen perusteella, eikä niihin tule sisällyttää erillistä harkintaa. Tilanteessa, jossa yritysten hätä on suuri, ei ole aika lisätä yritysten hallinnollista taakkaa ja byrokratiaa. On myös huomioitava, että erillistä käsittelyä vaativat toimenpiteet voivat hankaloitua, jos henkilöresurssit, jotka käsittelyjä hoitavat sairastuvat.

Veronmaksujen lykkäämisessä on kysymys korottomasta maksuajasta, jonka tarkoituksena on estää yrityksiä joutumasta maksuvaikeuksiin. Toimenpiteillä on vaikutuksia vain verojen maksamisen ajankohtaan, ei määrään.

VALTION KANNETTAVA VÄLIAIKASESTI TYÖNTEKIJÖIDEN SAIRAUSPOISSAOLOJEN KUSTANNUKSET

Koronaviruspandemia on aiheuttanut kansanterveyttä uhkaavan poikkeustilanteen. Valtion tulee tukea yrityksiä ja kantaa väliaikaisesti kolmen kuukauden ajan vastuu työntekijöiden sairauspoissaolojen kustannuksista. Esimerkiksi Ruotsissa vastaaviin toimenpiteisiin on jo ryhdytty.

Koronavirusepidemia on aiheuttanut merkittäviä määriä sairauspoissaoloja sekä epäselviä tilanteita muun muassa karanteeneista ja omaehtoisista karanteeneista johtuen. On myös aivan oikein suositeltu, että työntekijät voisivat sairaustapauksen kohdalla jäädä kotiin omalla ilmoituksella tavallista pidemmäksi ajaksi. Valtion väliaikainen taloudellinen vastuu sairauspoissaolojen kustannuksista paisti tukisi työpaikkojen säilymistä niin myös hillitsisi koronaviruksen leviämistä.

TyEL ja YEL-MAKSUJEN SIIRTÄMINEN 6 KUUKAUDELLA

Hallituksen päätös TyEL ja YEL- maksujen maksuaikojen pidentämisestä väliaikaisesti kolmella kuukaudella sekä työeläkeyhtiöiden vakavaraisuussäätöihin valmisteltavat poikkeukset ovat oikeansuuntaisia toimenpiteitä. Maksuaikojen pidentämisestä tulee kuitenkin tehdä pikaisesti uusi päätös, joka mahdollistaa maksuaikojen siirron kuudella kuukaudella.

Myös muiden lakisääteisten vakuutusmaksujen kuten työttömyysvakuutuksen maksuaikoja on pidennettävä. Työttömyysvakuutuksen maksuaikojen pidentämisellä ei KeskuskauppaKamarin arvion mukaan ole suurta vaikutusta julkiseen talouteen.

RAHOITUS

Rahoitukseen liittyvät toimenpiteet ovat avainasemassa käyttöpääomien hiipuesssa yrityksissä. Käynnissä olevat toimenpiteet ovat hyvä alkua, mutta toimien mittaluokkaa on tarkasteltava tilanteen edetessä. Rahoitukseen liittyvissä toimenpiteissä, esimerkiksi Business Finlandin ja ELY-keskusten tarjoamaan rahoitukseen liittyen, on huomioitava käytännönläheisyys, selkeys ja nopeus. Tuen on oltava haettavissa sujuvilla palveluprosesseilla, nopealla aikataululla ja prosessiin liittyvän byrokratian on oltava mahdollisimman vähäistä.

Finnveran rooli ja toimet ovat merkittäviä yritysten auttamisessa kriisin yli. Finnveran valtuudet nostaa kotimaan rahoitusta 4,2 miljardiin nykyisestä noin kahdesta miljardista eurosta, on kannatettavaa. Finnveran edellytyksistä toimia on huolehdittava ja tilannetta seurattava.

Suomen Pankin päätös 500 miljoonan euron kriisipaketista yritysten rahoituksen turvaamiseksi sekä Finanssivalvonnan päätös sallia pankkien pääoma- ja likviditeettivaatimusten väliaikainen alittaminen ovat erittäin tervetulleita toimenpiteitä. Suomen Pankin toimenpiteiden mittaluokkaa on kuitenkin valmistauduttava arvioimaan uudelleen.

Myös liikepankkien tarjous lyhennysvapaista kuukausista pienille ja keskisuurille yritysasiakkailleen sekä asuntolaina-asiakkailleen on erinomainen. Keskuskauppakamari ehdottaakin, että hallitus kutsuu kaikki pankit neuvottelemaan yhteisistä toimista yritysten likviditeetin varmistamiseksi kevään aikana kysynnän ja kassavirran hiipussa joillakin sektoreilla merkittävästikin.

Yritysrahoituksen kokonaisuutta on seurattava tiiviisti. Keskuskauppakamari tukee ministeri Lintilän yrityssektorin työryhmän työtä ja toivoo tilanteen edetessä nopeita ja vaikuttavia toimenpiteitä yritysten rahoituksen turvaamiseksi.

MUUTOKSET TYÖLAINSÄÄDÄNTÖÖN

Koronaviruspandemia on muodostanut akuutin kriisin monelle yritykselle, josta valmiuslain käyttöönotto on ilmeinen todiste. Jotta yritysten konkurssveja voidaan estää ja työpaikat pystytään turvaamaan pitkällä aikavälillä, on välttämätöntä, että työntekijöiden lomautuksiin liittyvistä neuvottelu- ja ilmoitusajoista voidaan väliaikaisesti poiketa yhteistoimintalain 60 §:n mukaisesti.

Valtioneuvoston on pikaisesti tehtävä linjaus, että koronaviruspandemia on syy, jonka perusteella yhteistoimintalain poikkeustilanteisiin tarkoitettu 60:s §, voidaan ottaa käyttöön. Tarvittaessa poikkeuspykälän käyttöönotto on mahdollistettava lainsäädäntöä muuttamalla.

ELVYTYS

Akuutin kriisin jälkeen hallituksella on oltava valmiudet taloutta elvyttäviin toimenpiteisiin, jotta kriisin pitkäaikaiset haittavaikutukset koko yhteiskunnalle minimoidaan. Keskuskauppakamari julkaisee elvytystoimenpiteistä erillisen listan.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja Juho Romakkaniemi, Keskuskauppakamari
juho.romakkaniemi@chamber.fi, puh. 040 050 5269